

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

De significatione nominis Mariæ. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

per facierum: quia nimirum semper assistat coram summo Imperatore Deo, potestatemque habeat reliquos ad eius faciem, & conspectum introducere: additque literas, ex quibus constat nomen *Mirram*, conficere numerum nongentorum nonaginta novem: quem eundem numerum reddunt literae nominis *Mariae*, ut non immerito credi debeat illam esse creaturam illam praestantissimam Praenicipem facierum, ad quam pertineat reliquos ad conspectum Dei introducere.

Secundo, Aduertendum ex Galatino lib. 7. arcan. cap. 2. haec duo nomina *Iesu*, & *Mariam* ratione Arithmetica ascendere ad numerum *Berith*, quod nomen significat pactum: unde Cabalisticum illum Hierem. 33. *Nisi pactum meum* (supple, esset) *diem ac noctem, leges caelo, & terra non posuissent*: (ita enim transferunt ex Hebraeo pro eo, quod nos habemus, *si irritum potest fieri pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, ut non sit dies & nox in tempore suo*) sic interpretantur, *Nisi pactum meum esset, id est, nisi amore mei Iesu, & Mariae die & nocte, leges caelo, & terra non posuissent, id est, mundum non creassent*. Itaque volunt mundum a Deo conditum propter Iesum, & Mariam.

Tertio, De nomine *Mirjam* matris Messiae illud expendit R. Haccados apud Galatinum lib. 7. Arcan. cap. 13. contineri eiusmodi nomen in illis verbis Esaiæ 9. *וְרַמְבַּחַם רַמְבַּחַם* id est, *ad multiplicandum imperium*: pro quo nos habemus: *& multiplicabitur eius imperium*: ubi est sermo ad literam de Messia Docetigitur R. Haccados in his verbis contineri haec duo nomina *Mirjam sarab*, id est, *Maria domina*, quod fuse colligit, ut nimirum indicaretur Mariam matrem Messiae esse dominam vniuersi, simulque cum principatu Messiae eius principatum multiplicandum. Illud etiam obiter obserua verbum *temarbeh*, id est, *ad multiplicandum habere illud* *M* clausum in medio dictionis praeter morem Hebraeorum: habent enim duo *M*, vnum clausum *ב*, quo vtuntur tantum in fine dictionum: alterum apertum *ב*, quo vtuntur in principio, & medio. Quare Hebraei non sine magno aliquo mysterio docent in medio huius dictionis esse *M* clausum: sed illud est potissimum Messiam, cuius imperium multiplicandum praedicitur, ex Virgine omnino clausa nasciturum. Postremo nomen *Mariae* non solum est tetragrammaton: sed etiam suo modo ineffabile non tantum hominibus, sed etiam ipsi Angelis. Idcirco enim arbitramur Gabrielem Luc. 1. cum primum est alloquutus Virginem, non dixisse: *Aue Maria*, sed *Aue gratia plena*: quia nimirum non est ausus praereuerentia nomen Virginis, utpote ineffabile efferre: nisi postquam ex colloquio Virginis familiarior iam redditus tandem dixit: *Ne timeas Maria*.

Quem numerum efficiant literae nominis Mariae.

X. Galatino. Hier. 33. 20

Mundus conditus propter Iesum, & Mariam.

XI. R. Haccados Eja. 9. 7.

B. Maria vniuersi Domina.

Eiusdem partitio & integritas.

Mariae nomen etiam Angelis ineffabile.

Luc. 1. 28. 30

De significatione nominis Mariae.

SECTIO II.

HAecenus ostendimus nomen Virginis tetragrammaton esse: nunc de eius etymologia dicendum, & deinde nonnulla Virginis encomia eruenda. Igitur D. Hieron. lib. de nominibus Hebraicis, titulo *De nominibus ex lib. Exodi*. sic ait. *Maria illuminatrix mea, vel illuminans eos, aut smyrna maris, vel stella maris*. In titulo autem *De Euangelio Matth.* idem fustus explanans haec addit: *Mariam plerique aestimant interpretari, illuminant me isti, vel illuminatrix, vel smyrna maris: sed mihi nequaquam videtur: Melius autem est, ut dicamus sonare stellam maris, sive amarum mare: sciendumque, quod Maria sermone Syro domina nuncupatur*. Haec ille. Idemque docent Eucherius libro 2. Instruct. cap. 1. *Maria, inquit, illuminata, sive stella maris: sed sermone Syro domina, D. Epiphani. scrm. de latid. Virg. D. Ioan.*

D. Hieron. Etymon nominis Mariae

Eucherius.

D. Io. Dam.
Petr. Chryf.
Beda.

Damascenus lib. 4. fidei Orthod. cap. 15. Petrus Chrysol. serm. 146. & Beda in caput Luca: quæ nominis interpretationes mirificè quadrant in Virginem.

II.

Genes. 1.
Gratiarum
omnium con-
gregationes
in Virgine.

Primò igitur non inconcinne Petrus Chrysol. sermo. citato, & Albertus Magnus tract. super *Missuel*, cap. 167. obseruarunt nomen ipsum *Maria* dictum Latine idem esse, quod *maria*, eo quòd sicut Deus Genes. 1. præcepit, vt congregarentur aquæ in locum vnum, congregationesque aquarum appellauit *maria*: ita etiam voluit, vt omnes gratiæ in Virgine congregarentur, & gratiarum omnium congregationes *Maria* dicerentur. Vnde Petrus Chrysol. loco citato appellat Virginem Collegium sanctitatis, eo quòd vniuersa sanctitas in Virginem quasi in mare collecta fuerit. Congregationes, inquit, aquarum appellauit *Maria*: nomen hoc renascentibus salutare, hoc virginibus insigne, hoc pudicitia decus, hoc collegium sanctitatis.

Petr. Dam.
B. Virgo thalamus virtutum.

Similèmq; loquendi modum vsurpauit Petrus Damian. serm. in Assumpt. Virginis, cum dixit virtutum omnium conuentum in Virgine sibi thalamum cõsecraisse. Vniuersus, inquit, orbis pigmentarius in Virgine proiectus est, quando in ea virtutum conuentus reuerendum sibi thalamum consecrauit. Ad eandem maris appellationem alludit D. Ioan. Damasc. orat. 1. de Assumpt. Mariæ, cum Virginem appellauit Abyssum gratiæ. Ad quod etiam explicandum affert D. Bonauent. in speculo B. Virginis lectione 3. illud Eccles. 1. Omnia flumina intrant in mare: Omnia, inquit, flumina, id est, omnes gratiæ intrant in Mariam, flumen gratiæ Angelorum, flumen gratiæ Patriarcharum, flumen gratiæ Martyrum, flumen gratiæ Confessorum, &c. iuxta illud Eccles. 24. In me gratis omnis via, & veritatis, in me omnis spes vita, & virtutis. Fuit autem mare amarum Dæmonibus per ipsam oppressis, sicut mare rubrum amarum fuit Ægyptiis.

D. Io. Dam.

D. Bonau.
Eccles. 1. 27.
B. Virgo mare gratiarum.
Eccles. 24. 25.

Secundò, Meritò Virgo Domina dicta est, cuius typus eam ob causam fuit Sarah, quæ cum antea diceretur Sarai, id est, Domina, seu Princeps mea, postea Deo iubente dicta est Sarah, quòd nomen sonat Principem, siue Dominam absolutè. Gen. 17. Est enim Virgo per excellentiam domina, & Princeps omnium creaturarum, vt egregiè expendit Arnold. Carnot. tract. de ludib. Virg. & refertur tom. 6. Biblioth. sanct. Patr. *Maria*, inquit, lingua Syriaca Domina dicitur, Christus Dominus, *Maria Domina*: licet ipsa se Christi profiteatur ancillam, hoc seruicium omni regno sublimius esse intelligit. Constituta quippe est super omnem creaturam, & quicumque Iesu curuat genu, matri quoque pronus supplicat: & filij gloriam cum matre non tam communem iudico quam eandem. Cui concinit D. Ioan. Damascen. orat. 2. de Assumpt. Mariæ, cum docet filium matri res omnes conditas in seruitutem addixisse. Eleganter dixit Ioan., Gerson. tract. 4. super *Magnificat*, loquens de Assumptione Virginis illud, quod Rex Assuerus obtulit Esther: *Quid vis Esther Regina? quæ est petitio tua? Etiam si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi.* Esther 5. id completum fuisse in Virgine, cui nimirum Deus dedit dimidium regni sui. Regnum quippe Dei duobus ait contineri, potentia, & misericordia, iuxta illud Psal. 61. *Duo hæc audiui, quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia.* Potestate igitur Deo remanente, cessasse quodammodo misericordiam Dei matri, sponsæque regnanti. Itaque Virginem diuifum habere cum Deo imperium, & idcirco Ecclesiam appellare Virginem matrem, ac Reginam misericordia. *Gloriatur ante,* inquit Gerson, *se introductam in cellaria Regis, Cant. 2. quæ quasi sub clauis custodiebantur: modo ei tanquam Regina patent omnia.*

III.

Genes. 17.
Arnol. Car.
B. Virgo omnium creaturarum domina.

Denique non est prætermittenda mythica illa, sed ad principatum Virginis explicandum aptissima diui Bonauen. expositio in speculo Virginis, cum expendit, quo modo Esther Reginam duæ comitabantur ancillæ, quarum vna dominam sequebatur defluentia vestimenta colligens, alteri ipsa Esther præ deliciis inniteba-

D. Io. Dam.

Ioan. Gers.
Esther 5. 3.
Diuisum cõ Deo habet imperium.
Psal. 61. 13.

Cant. 2. quæ quasi sub clauis custodiebantur: modo ei tanquam Regina patent omnia.

Cant. 2.

IV.

D. Bonau.

inniteba-

VIRGO
IN
APOCALYPTIS

innitobatur. Esther. 15. *Dua*, inquit, quarum domina est Regina Maria, sunt Angelica, *Esther 15.*
 & humana creatura: humana est famula illa, quae sequitur dominam suam in mundo colligens *Angelica &*
 vestimenta dominae, hoc est, virtutes, & exempla Mariae: Angelica vero est illa altera, super *humana crea-*
 quam in caelo innititur seferiando, ac deliciando cum Angelis, innititur insuper tanquam po- *tura Maria*
 tentissima Angelis imperando. Et rectè quidem Bonaventura, Quidni enim super *famulae.*
 Angelicam naturam innitatur ea, quae vel super ipsum dilectum innixa graditur? *Cant. 8. 5.*
 Cant. 8. *Qua est ista quae ascendit de deserto delicijs affluens, innixa super dilectum suum?*

Tertid, Rectè etiam in Virginem quadrat nomenclatura stellae maris: siqui- *V.*
 dem homines in huius vitae mari summo cum discrimine navigantes ad felicissi- *Maria stella*
 mum gloriae portum dirigit, quemadmodum piè expendit D. Bernard. hom. 2. de *maris.*
 B. Virgine: ibi inter alia, *Nomen*, inquit, *Virginis Mariae*, quod interpretatum *maris*
 stella dicitur, ipsa est praecleara, & eximia stella super hoc mare magnum, & spatio sum subleua- *D. Bernard.*
 ta, micans meritis, illustrans exemplis. O quisquis te intelligis in huius seculi profusio magis *Gen. 1.*
 inter procellas, & tempestates fluctuare, quam per terram ambulare, ne avertas oculos a fulgore *Magist. sen.*
 huius sideris, si non vis obrui procellis: respice stellam, voca Mariam. Quartid, Dicitur *Ex Virgine*
 illuminatrix: quam ob causam plerique, nec immeritò, volunt Virginem expressam *ut ex luce*
 fuisse in luce illa, quae facta dicitur prima die, & quae diuisit lucem à tenebris, *formatus*
 Gen. 1. de qua luce sentit Magist. Sent. in 2. d. 13. formatum postea fuisse corpus *Christus.*
 solis: sed quicquid sit de eius sententiae veritate, verè Virgo beatissima lux fuit *Christus.*
 diuisa à peccatorum tenebris, ex eaque postea formatus est Ioh. ipse nempe Chri- *Genes. 1. 16.*
 stus. In eandem sententiam interpretari possumus illud Gen. 1. *Christus &*
Virgo lumi-
naria magna, luminare maius, ut praeset diei, & luminare minus, ut praeset nocti, &
stellas. Luminare namque maius est Christus Dominus, qui praeset diei, id est, iu-
stis peculiari quadam ratione: luminare minus est Virgo beatissima, quae praeset
nocti, id est, peccatoribus, quorum est aduocata: stellae autem sunt reliqui omnes
sancti. Illa etiam est fons solis, cuius fit mentio Iosue 15. ut vel hanc vnam ob cau-
sam optimo iure illuminatrix dici possit, cù sit perennis quidam fons solis: quip-
pe cum ex caelo iustitiae tanquam ex fonte prodierit. Ad hanc illuminatricis ap-
pellationem pertinet illud D. Fulgentij serm. de laud. Mariae, cum Virginem ap-
pellat fenestram caeli, per quam videlicet quasi per fenestram vniuersa è caelo lux
vniuersis communicatur mortalibus. Facta est, inquit, Maria fenestra caeli, quia per
ipsam Deus verum sedit seculis lumen: quanquã Fulgentius his verbis de Christo loqui
videatur, qui vera lux est, & qui nobis per Virginem illuxit.

Verùm omiſſis multis alijs breuitatis gratia, quae de nominis Mariae praedictis *VI.*
 interpretationibus, afferri à nobis potuissent, non est permittendum in laudem *Idiota.*
 tanti nominis illustrissimum illud doctissimi Idiotae encomium libro suarum *Idiota.*
 contemplationum de Virgine, cap. 5. (& refertur lib. 3. Biblioth. sanct. Patrum) *Maria post*
 ubi loquens cum Virgine sic ait. *Dedit tibi Maria tota Trinitas nomen, quod post*
nomen filij tui est super omne nomen, ut in nomine suo omne genu flectatur, caelestium, ter-
restrium, & infernorum. Hoc nomen super omnia sanctorum nomina reficit lassos, sanat super omne
languida, illuminat caecos, penetrat duros, vincit agonistas, iugum Diaboli extrudit. Tante
virutis, & excellentiae est, ut ad eius invocationem caelum rideat, terra lateat, Angeli
congaudeant, Demones contremiscant, & infernus conturbetur. Dicitur, Prouerb. 20. lentic.
Lucerna Domini, spiraculum hominis, quae inuestigat omnia secreta ventris: sic etiam
dicere tibi possumus, Lucerna Domina, id est, Maria, quae doctrix, & magistra maris in-
terpretatur, spiraculum hominis: quia peccator per te respirat in se uenia, & gratis. Hac
ille. Vbi obserua appellauit Virginem spiraculum peccatoris, quo nihil elegantius
de Virgine dici potuit, quasi sublato Virginis patto cinio perinde, atque anhelitu
peccatoris.

intercluso peccator viuere diutius non possit. Quo etiam sensu Christus Dominus appellatur *spiritus oris nostri* Thren. 4. *Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris*: quia videlicet sicut si alicui anima intercludatur, halitusque omnis, & respiratio impediatur, viuere nequaquam posset: ita ablato nobis Christi auxilio viuere spiritualiter non possumus, quippe qui suspiritus oris nostri, & habitus ipse, quo viuimus.

Thren. 4. 20.
Christus spiritus oris nostri cur dicitur.

V II.
Di. Carth.

Maria nomine auditio gaudet in purgatorio anime.

Denique refertur in reuelationibus sanctæ Brigittæ (vt auctor est Dionysius Carth. lib. 3. de laudibus Virg. cap. vlt.) ei beatam Virginem apparuisse, & in hunc modum loquentam fuisse: Audi, quantum filius meus nomen meum honorauit: mecum nomen dum Angeli audiunt, gaudent, Deo que gratias agunt, quod per me, & mecum talem gratiam fecit. Et quoniam vident humanitatem filij mei in Deitate glorificatam, qui in Purgatorio sunt, gaudent nomine meo auditor: quemadmodum æger iacens in lecto, cum audit verbum solatij. Angeli etiam boni audito hoc nomine iustis magis propinquant, & de eorum latantur profectu, quibus sunt ad custodiam deputati: omnes quoque Demones verentur hoc nomen Maria, eoque audito aufugiunt.

De corporali Virginis pulchritudine.

SECTIO III.

I. **P**ostquam de sacerrimæ Virginis nomine differuimus sequitur, vt de eius specie, & venustate dicamus: in fœminis enim forma potissimum spectatur: quare prius de corporali eius pulchritudine, deinde verò de spirituali disputabimus. Quod igitur ad corporalem Virginis pulchritudinem spectat, fuisse eam in Virgine omnibus numeris absolutam, sacerrimamque Virginem reliquis omnibus fœminis formæ elegantia excelluisse, docent communiter Doctores, Richard. Viêt. cap. 26. super Cant. D. Anton. 4. p. summa Theologica, tit. 15. c. 10. §. 2. And. Hierosoly. serm. de assumpt. Albert. Mag. tract. de Virgine, Dion. Carthuf. lib. 1. de laudib. Virg. art. 34. imò & Greg. Naz. in tragædia de Christo patiente. Idemque legitur reuelatum fuisse sanctæ Brigittæ lib. 1. suarum reuelat. c. 50. 51. Vnde etiam Cant. 1. appellatur *pulcherrima inter mulieres*: & cap. 5. *pulcherrima mulierum*. Cuiusmodi autem fuerit forma Virginis, tradit Nicephorus lib. 2. histor. Ecclesiast. cap. 23. ex Epiphaniò his verbis: Mores eius, & staturæ eius modus (vt inquit Epiphanius) talis fuit. Erat in rebus omnibus honesta, & grauis: pauca admodum, eaque necessaria loquens: ad audiendum facilis, & perquam affabilis, honorem suum, & venerationem omnibus exhibens: statura mediocri, quamuis sint, qui eam aliquantulum mediocrem longitudinem excessisse dicant: decenti dicendi libertate aduersus homines omnes vta est, sine risu, sine perturbatione, & sine iracundia: maxime: colore fuit frumentum referente, capillo flauo, oculis acribus, subflauas, & tanquam oleæ colore pupillas habentibus, supercilia inflexa, & decenter nigra, nasus longior, labia florida, & verborum suauitate plena: facies non rotunda, & acuta, sed aliquanto longior: manus simul, & digiti longiores: erat denique factus omnis expertus, simplex, minimeque vultum fingens, nihil mollice secum trahens, sed humilitatem præcellentem colens: vestimentis, quæ ipsa gestauit, coloris natui contenta fuit, id quod etiam nunc sanctum capitis eius velamen ostendit, & vt patet dicam, in rebus eius omnibus multa diuinitus inerat gratia. Hæc Nicephorus.

Omnibus fœminis excelluit pulchritudine B. Virgo. Rich. Viêt. D. Antonin. And. Hieros. Alber. Mag. Di. Carth. D. Gregor. Nazian. Cant. 1. 8. §. 5. 9. 17. Nicephor. Mores eius, & statura.

Vestimenta eius natui coloris.

II. Et quidem consentaneum erat, vt Virgo esset pulcherrima, quæ speciosum præ filijs hominum erat paritura: consert enim parentum forma ad liberorum elegan-